

SZAKDOLGOZAT

BÁLINT ANITA

Tanító

Kaposvár

2023

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Nyelvi hagyományörzés – Szólások és közmondások

Bálint Anita

Tanító szak, alapképzés, levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Kövérné Nagyházi Bernadette PhD, egyetemi docens, MATE Kaposvári Campus, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Szakirodalmi áttekintés

Ebben a részben tisztáztam a szólás fogalmát, majd néhány elhomályosult képet tartalmazó szókapcsolat magyarázatáról, a szóláskutatás lehetőségeiről, a nyelvi közhelyről és az állandósult szókapcsolatok használatáról írtam. Emellett tájékozódtam más pedagógusok tapasztalatairól és módszereiről is.

Kutatás

Kutatásom témája az általános iskolák ötödik osztályos tanulóinak szólásismerete. Egy általam összeállított feladatlap kitöltésével mértem fel a diákok tudását. A kutatásban három – kettő városi és egy községi – iskola vett részt, nyolcvannyolc gyermekkel. A megírt dolgozatok kiértékelése, s az adatok rendszerezése után egyértelműen kiderült, hogy a 10-11 éves korosztály nagyon gyenge ismeretekkel rendelkezik az állandósult szókapcsolatok területén, mondhatni, egyáltalán nem szerepelnek a mindennapi nyelvhasználatukban. Csupán a negyedik feladat eredményein látszik, hogy az ott felsorolt összes szólást jól ismerik a tanulók, – habár ez a feladattípus volt a legegyszerűbb – a többi esetében azonban mindössze egy-egy szókapcsolatra érkezett nagyobb arányban helyes válasz. Ez tehát azt jelenti, hogy a diákok szólásismerete messze elmarad attól a szinttől, amely a nyelvi hagyományok épülését szolgálná.

A kutatás további lehetőségei

Véleményem szerint érdemes lenne további intézményekben is felmérni, hogy mennyire ismerik és használják a szólásokat az általános iskolás gyerekek, hisz minél több eredményt vetünk össze, annál valósabb képet kaphatunk róla.

Továbbá úgy gondolom, hogy érdekes volna feltárni, milyen tényezők okozzák az állandósult szókapcsolatok eltűnését a fiatal korosztály beszédéből. Ez egy sok munkát igénylő kutatás lenne, de az okok megtalálásával talán arra is könnyebben rájöhethetnénk, hogy hogyan lehetne hatékonyan visszavezetni a szólásokat a gyerekek mindennapi nyelvhasználatába.